

INHOUD

Voorwoord	9
Inleiding	13
1. De onverdedigbaren verdedigen – advocaat van Salah Abdeslam	17
2. Een carrière als een komeet	53
3. Assisenpleiter	79
4. De prijs was (soms) hoog	97
5. Fortis, de meest perverse zaak uit mijn leven	105
6. De zaak-Aquino. Open oorlog met het federaal parket	125
7. Voetbal, een feest!	147
8. Het nieuwe wetboek van strafvordering	159
9. Over strenge straffen en de jacht op advocaten	171
10. Enkele cliënten die ik niet snel zal vergeten	189
11. Enkele geruchtmakende assisenprocessen	217
Epiloog	283

DE ONVERDEDIGBAREN VERDEDIGEN – ADVOCaat VAN SALAH ABDESLAM

Op vrijdagavond 13 november 2015 vinden in de Franse hoofdstad Parijs aanslagen plaats bij het Stade de France, waar de wedstrijd Frankrijk-Duitsland plaatsheeft, op terrassen en restaurants in het 10e en 11e arrondissement en in de concertzaal Bataclan, waar de groep Eagles Of Death Metal optreedt. De eindbalans klokt af op 130 doden en 413 gewonden. Een schok gaat door Europa. Hoe heb jij die dagen beleefd?

Vrijdag 13 november 2015 was een heel vreemde avond. De hele nacht heb ik aan een stuk door die beelden bekeken en herbekeken. Ze staan op mijn netvlies gebrand. De tristesse die daaraan gekoppeld was, heb ik dagen met me meedragen. Ik voelde afschuw, pijn en onbegrip. De aanslagen gebeurden op drie plaatsen waar ik ook had kunnen zijn: een voetbalwedstrijd, een concert, een terrasje van een restaurant. Drie dingen waar ik heel erg kan van genieten. De maandag nadien stond ik, zoals ongeveer elke maandag, in de file op de Brusselse Ring. Studio Brussel liet een opname horen van de onbekende man die bij de Bataclan op zijn piano *Imagine* van John Lennon speelde. Ik keek naar de gezichten in de auto's rondom mij en ik had de indruk — in mijn hoofd natuurlijk — dat iedereen in die file dat liedje meezong. Het was enorm overweldigend, qua tekst, qua emoties, na alles wat ik dat hele weekend lang gezien had.

Mensen die aan dakgoten hingen, mensen die huilend in paniek wegreunden, mensen die neergeschoten waren. En dan hebben we de ergste beelden van binnen in de Bataclan niet eens te zien gekregen. Die paar minuten in de file waren een heel vreemd en intens moment. 13 november 2015 was — het Joods Museum, Charlie Hebdo en de Hypercacher even buiten beschouwing latend — in feite de aanzet van alles wat nadien nog is gekomen. De aanslagen in Nice, Barcelona, Berlijn, Manchester... Op een bepaald moment kreeg ik de indruk dat we er met z'n allen gewend aan raakten.

Aan de andere kant zijn er ook enkele extreemrechtse aanslagen geweest. Ik heb me veel vragen gesteld bij hoe wij daar als blanke Europeanen mee omgingen. Ik kon mij niet van de indruk ontdoen dat er een soort gevoel leefde van 'ze krijgen wat ze verdienen'. Dat stoorde me en knaagde verschrikkelijk aan mij. Omdat ik me voordien — misschien nog veel meer — gestoord had aan de houding van de moslimgemeenschap. De IS-aanslagen zijn vanuit die hoek veel te weinig publiekelijk veroordeeld. Althans, dat was het gevoel dat ik had. Zuinigjes werd er wat afschuw uitgedrukt, alsof men in een soort keurslijf zat. Ik vind dat een groot probleem. Wederzijds medeleven, wederzijdse excuses, samen zoeken naar oplossingen, dat heb ik in die periode heel erg gemist. En dat mis ik nog steeds.

Een van de betrokkenen bij de aanslagen van 13 november verlaat levend Parijs, keert terug naar België en slaagt erin uit de handen van de politie te blijven: Salah Abdeslam. Zijn omgeving legt kort nadien contact met jou.

Op zaterdag 21 november 2015 gaat Brussel in lockdown. Enkele dagen eerder staat er op een avond op kantoor een afspraak genoteerd met twee jongemannen — dertigers, schat ik — die zich zopas per telefoon aangemeld hebben voor een nieuwe zaak. Ik ben nog alleen op kantoor met een stagiair. Het is de laatste consultatie die avond. Na een kort gesprek vragen die twee mannen of ik

bereid ben om — indien de mogelijkheid zich voordoet — met het parket en de politie te onderhandelen over een overgave van Salah Abdeslam. Ze willen weten of dat mogelijk is, welke garanties er zijn en hoe dat dan in zijn werk zal gaan.

Ik ben nooit te weten gekomen wie ze waren. Vrienden? Neven? Verre familie? Wanneer je bij ons op kantoor komt, vragen we nooit om je identiteitskaart te tonen. Een advocaat is geen politieman. Ik denk trouwens niet dat ze me hun pasje gegeven zouden hebben. Dat kon ik afleiden uit hun antwoorden op een aantal vragen die ik hen stelde. Maar ik heb er vandaag nog altijd een vreemd gevoel bij. Ik heb me altijd afgevraagd door wie die twee waren uitgestuurd. In ieder geval niet — zo zal ik maanden later van Salah Abdeslam zelf vernemen — door de betrokkene zelf.

Ben je ingegaan op hun verzoek?

Ik heb toen snel een aantal contacten gelegd en rondvraag gedaan. In het verleden had ik al één ervaring opgedaan in een gelijkaardige onderhandelingsituatie met de politie. In de zaak-Murat Kapllan is er een nacht lang met psychologen en specialisten van de federale politie aan tafel gezeten, onderhandeld, gewacht, heel lang gewacht. Zoals op Godot. Dat ging zeer gestructureerd. Ik wist dus hoe zoiets gebeurde. Maar dit geval was toch zeer specifiek. Er was om te beginnen een *license to kill*. Dit wil zeggen dat de verdachte vermoedelijk gewapend is en als vuurwapengevaarlijk wordt beschouwd. De agenten zijn in zo'n geval extreem op hun hoede en aarzelen niet in geval van het minste gevaar. Ik ben in principe wel bereid om de held uit te hangen voor de goede zaak, maar Salah Abdeslam ergens gaan oppikken om hem nadien te gaan afzetten in de Wolstraat bij het Federaal Parket of in het eerste het beste commissariaat, dat zag ik niet echt zitten. Tenslotte was Abdeslam de enige overlevende van 13 november en speelde er bij hem misschien wel iets wat men nog niet wist.

Bijvoorbeeld?

Het kon zijn dat hij op 13 november door een of andere omstandigheid zijn doel niet had bereikt en dat hij zin had om zich alsnog op de postkaart van ‘Parijs 13 november 2015’ te plaatsen. Je weet wel, het verwerpelijke felicitatiepamflet van IS, met alle namen en foto's van alle betrokkenen bij de aanslagen. Zijn broer staat daarop, maar hij oorspronkelijk niet. Misschien streefde hij daarnaar, ik weet het niet.

Enkele dagen na dat avondlijke bezoek op mijn kantoor komt er die fameuze lockdown, officieel uit vrees voor een nakende aanslag in de hoofdstad. Er vinden 27 huiszoekingen plaats. Aan het eind van de die dag uitgevoerde politie-acties roept het Federaal Parket de pers bij elkaar en volgt de ‘Grote Federale Parketshow’, een met veel toeters en bellen aangekondigde en rechtstreeks uitgezonden persconferentie met alle federale procureurs. Uren op voorhand al wordt er ‘groot nieuws’ aangekondigd. Iedereen verwacht dat de voortvluchtige Salah Abdeslam — op dat moment de meest gezochte terrorist ter wereld — aangehouden is. Ik nog het meest, met in mijn achterhoofd de wetenschap dat er enkele dagen voordien mensen bij mij waren geweest die wilden onderhandelen. Het is allemaal een maat voor niets. Ik geloof dat ze uiteindelijk één illegaal hebben aangehouden, omdat hij de juiste verblijfsdocumenten niet had. Mijn leven gaat verder. En die twee onbekende ‘boodschappers’ heb ik nooit meer gezien.

Maar dan gebeurt er iets heel vreemds. We zijn donderdag 14 januari 2016. Samen met meester Eric Vergauwen zit ik in Leuven op een assisenproces, als advocaat van Michel Huygens, een man die terechtstaat wegens moord op zijn partner. Een proces dat nauwelijks media-aandacht krijgt. In de zaal zitten elke dag een stuk of twee, drie lokale journalisten en *the usual suspects*, de paar ‘assisenwatchers’ die als hobby elk proces bijwonen. Omstreeks het middaguur krijg ik een sms van een ernstige en degelijke journalist.

‘Meester Mary, kan je bevestigen dat je aan het onderhandelen bent met het Federaal Parket over een overgave van Salah Abdeslam?’

‘Ik bevestig of ontken niks’, luidt mijn antwoord.

In de loop van de namiddag vult heel die assisenzaal zich plots. De zaalwachter komt tot bij mij, buigt zich voorover en fluistert: ‘Meester Mary, die komen allemaal voor u.’ Ha bon? ‘Journalisten van over heel de wereld. Er staan tientallen camera's buiten.’ Assisenvoorzitter Peter Hartoch kijkt verbaasd, schorst de zitting en wil weten wat er gebeurt. Ik leg hem uit wat ik weet — de vraag die ik net kreeg van een journalist — en ik raak ook wat in paniek. Wanneer ik de assisenzaal en het gerechtsgebouw 's avonds verlaat, beschermd door een paar mannen van het veiligheidskorps, heb ik een tiental camera's in mijn kielzog. Mijn auto staat een kilometer verder. Ik loop door de straten van Leuven zonder dat ik reageer. Ik vraag me vandaag nog altijd af vanwaar en door wie die info bij de journalist in kwestie is gekomen. Op een paranoïde moment heb ik zelfs gedacht dat die twee mannen die twee maanden eerder bij mij waren geweest, een soort valstrik waren.

Deze episode heeft haar gevolgen. Die avond ziet de broer van Abdeslam op tv de beelden van mijn tocht door de straten van Leuven. Hij belt mij. ‘Meester, kan u mij als familielid bevestigen of u contacten hebt met mijn broer? Want ik heb al twee maanden geen nieuws meer.’ Ik babbel met hem. We hebben een goed gesprek. Tegenover mij is Mohamed Abdeslam altijd heel correct geweest en aangenaam in de omgang. Het is een volledig geïntegreerde, geëuropeaniseerde jongeman, die leeft zoals jij en ik. Ik zal hem nadien nog beter leren kennen.

Na de aanhouding van Abdeslam op vrijdag 18 maart 2016 in Molenbeek neemt hij inderdaad opnieuw contact op met jou.

Quasi onmiddellijk. Om 16.11 uur. Per sms. *‘Bonjour, Maître Mary, c'est Mohamed Abdeslam. Merci de me contacter.’* Dat berichtje heb ik altijd bijgehouden, net als de brief die Dutroux me ooit